

“V. Yeni ve Yenilenebilir Enerji Kaynakları Sempozyumu”
Kayseri’de gerçekleştirildi

Tek Çıkış Yolu Yenilenebilir Enerji

Sempozyum açılışında konuşan MMO Başkanı Emin Koramaz, ülkemiz enerji politikasının yeniden şekillendirilmesi ve bu amaçla her türlü önlemin harekete geçirilmesi için önümüzde bir fırsat ve zaman olduğunu işaret etti. Sadece krizlerini ve problemlerini transfer edebildiğimiz gelişmiş ülkelerin bu krizi özellikle yenilenebilir enerji konusunda yatırımların artırılması, AR-GE kapasitesinin yükseltilmesi ve istihdam sağlanmasında bir fırsat olarak gördüklerini geliştirdikleri yeni stratejilerle ve ayırdıkları milyarlarca dolar tutarındaki kamu fonlarıyla gösterdiklerini ifade eden Koramaz, “Umarım bu yönelim bizlere de yol gösterici olur. Zira enerjide dışa bağımlı ve gelişmekte olan ülkelerin yegâne çıkış yolu yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmek ve enerji zincirinin her halkasında verimliliği artırmaktır” dedi.

Makina Mühendisleri Odası tarafından on yıldan beri düzenlenen Yeni ve Yenilenebilir Enerji Kaynakları Sempozyumunun beşincisi, Kayseri Şube sekreteryahında 16-17 Ekim 2009 tarihlerinde Kayseri’de gerçekleştirildi.

Üniversite, kamu kurum ve kuruluşları, sektör temsilcileri ile sektörel yayın ve meslek kuruluşlarının desteklediği Sempozyumda; konunun ilgili tüm taraflarının katılımıyla ülkemiz ve kamu yararı gözetilerek bilgi paylaşımının sağlanması, sorunların tespit edilmesi, çözüm önerilerinin sunulması ve kamuoyu ile paylaşılması amaçlandı.

Sempozyumda dokuz oturumda biyoyakıt, güneş, hidrojen, hidroelektrik, jeotermal, rüzgâr ve diğer yenilenebilir enerji kaynakları konularında toplam 45 bildiri ve poster sunuldu. Yoğun ilgi gören Sempozyuma üniversiteler ile sektörden, kamu kurum ve kuruluşlardan 500’den fazla kişi katıldı.

Sempozyumun ikinci günü “Yenilenebilir Enerjinin Gelişimi İçin Yapılması Gerekenler” başlığı altında bir de panel düzenlendi. Makina Mühendisleri Odası (MMO) Enerji Çalışma Grubu Başkanı Oğuz Türkyılmaz’ın yönettiği panelde; EİE Genel Müdür Yardımcısı Atilla Gürbüz, TEMSAN Genel Müdür Yardımcısı Halil Tokel, GÜNDER Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Necdet Altıntop, ALBİYOBİR Genel Başkanı Tamer Afacan, RESYAD Genel Sekreteri Metin Atamer yer aldı.

Sempozyumun açılışında MMO Kayseri Şube Başkanı Ali Alkan, MMO Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz, Erciyes Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mustafa Alçı, Elektrik İşleri Etüt İdaresi (EİE) Genel Müdürü M. Kemal Büyükmihç, TBMM Sanayi Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı Dr. Soner Aksoy, Kayseri Vali Yardımcısı Kasım Fikret Dayıoğlu birer konuşma yaptılar.

“Enerji Bağımsızlığı Siyasi Bağımsızlığın Olmazsa Olmazı”

Sempozyum açılışında konuşan MMO

Kayseri Şube Yönetim Kurulu Başkanı Ali Alkan, Oda adına 10 yıldır temiz ve tükenmez enerjiler olan yenilenebilir enerji kaynakları sempozyumunu düzenlediklerini ve bu sempozyumlarda kamu ve sanayide yürütülen bilimsel çalışmaları kamuoyu ile paylaştıklarını ifade etti. Fosil yakıtların kullanımının önemli ölçüde azaltılmaması durumunda küresel ısınmanın dünya için yakın gelecekte başa çıkılması çok zor sonuçlar doğuracağı uyarısında bulunan Alkan, “Ayrıca, fosil kaynakların yeryüzünde homojen dağılmamış olması her geçen gün bu kaynaklara olan talebin artmasını getirmekle beraber rezervlerinin sınırlı olmasından dolayı devletler arasında uyuşmazlıklar ve savaşlar baş göstermektedir. Özellikle gelişmiş ülkeler bu rezervlerin bulunduğu bölgeleri ellerinde tutmak istemektedirler ve bu yüzden dünya genelinde huzursuzluklar olmaktadır” diye konuştu.

Büyük Orta Doğu Projesi, Orta Kuşak Projesi gibi projelerin altında yatan temel nedenin enerji olduğuna dikkat çeken Alkan, gelecekte enerji kaynaklarına sahip olma mücadelesinin devletler arasında açık ya da gizli bir şekilde süreceğini savundu. Bu mücadelenin günümüzde açıkça gözlemlendiğini ifade eden Ali Alkan şöyle konuştu: “Bu mücadeleden galip çıkmak ya da hakkımıza ve payımıza düşeni alabilmek ülkemizin gelecek yüzyıllardaki konumu ve durumu için büyük önem arz etmektedir. Bu konuda başarılı olmak sadece bu anlamda yer altı ve yer üstü enerji kaynakları-

na sahip olmakla bitmiyor. Hepimizin geçmiş günlerde şahit olduğumuz gibi bunları üretmek, iletmek, taşımak bile ülkeler arası büyük stratejik ve siyasi politikalar gerektirmektedir. Üzülerek söylemek gerekirse dünyadaki bu gelişmeler karşısında geliştirdiğimiz politikalarda ve stratejilerde çok başarılı olduğumuz ve ülkemiz yararına sonuçlar aldığımız gözlenmemektedir.” Bugün ve yakın gelecekte yenilenebilir enerjinin öneminin çok daha iyi anlaşılacağını vurgulayan Alkan, enerji bağımsızlığını kazanmanın ekonomik, sosyal ve siyasi bağımsızlığın olmazsa olmazı haline geleceğini kaydetti.

“Enerji Politikamız Yeniden Şekillendirilmeli”

Sempozyum açılışında konuşan MMO Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz ise Oda'nın her dönem enerjiye yönelik etkinlikler gerçekleştirdiğini, bu etkinliklerin sonuçlarının da Aralık ayında düzenlenecek TMMOB Enerji Kongresi'ne taşınacağını ifade etti. Bu etkinliklerin çok yoğun çalışmaların ve uzun hazırlıkların ürünü olduğunu belirten Koramaz, “Harcanan bunca emeğin yöneldiği tek amaç ülkemizin sanayileşmesi, demokratikleşmesi ve halkımızın mutlu bir yaşam sürmesidir. Örgütsel olarak üzerimize düşen sorumluluğun yerine getirilmesidir” diye konuştu. Bu etkinliklerin yanı sıra Enerji Çalışma Grubu'nun her dönem enerji kaynakları ve politikaları konusunda uzman üyelerin katkılarıyla Oda raporları hazırladıklarını ve önerilerini kamuoyu ile paylaştıklarını dile getiren Koramaz, enerjinin Oda çalışmaları içinde önemli bir yer tuttuğunu ifade ederek şu açıklamalarda bulundu: “Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğimiz uyarınca üyelerimiz eğitime tabi tutulmakta ve belgelendirilmektedir. Belgelendirme faaliyetleri için Oda Merkezi'nde kurduğumuz Personel Belgelendirme Kuruluşumuz, ilgili AB standardı kapsamında TÜRKAK'a akredite ettirilmiştir. Meslek İçi Eğitim Merkezlerimiz vasıtasıyla jeotermal enerji uygulamaları, güneş enerjisi sistemleri, ısıtma soğutma havalandırma tesisatı, ısı yalıtımı ve enerji yönetimi ile doğal gaz

konularında kurslar ve seminerler düzenlenmekte; bu konularda zengin bir yayın faaliyetimiz de bulunmaktadır.”

A Sınıfı Yetki Belgesi İçin Hazırlıklar Sürüyor

Oda'nın tekniğin gerektirdiği araç, gereç ve cihazları kullanarak enerji yönetimi ve çevre mevzuatı çerçevesinde emisyon ölçümleri de yaptığını belirten Koramaz, bu faaliyetlerin AB uyum mevzuatları çerçevesinde TÜRKAK'a akredite ettirildiğini ve Oda'nın A Tipi Muayene Kuruluşu olduğunu söyledi. Oda'nın 2 Mayıs 2007 tarihli Enerji Verimliliği Kanunu gereğince 28 Eylül 2009 tarihli Enerji Verimliliği Koordinasyon Kurulu toplantısında alınan kararlar sanayi ve bina sektörlerinde enerji yönetimi kursları düzenlemek üzere yetkilendirildiğini kaydeden Koramaz, Kasım ayı başından itibaren İstanbul Şube'de yapacakları kursları, altyapı çalışmalarını tamamlayan diğer şubelere de yaygınlaştıracaklarını ve B sınıfı yetki belgesini A sınıfına yükseltmek için hazırlıkları sürdürdüklerini ifade etti. Oda'nın enerji sektöründeki kurum ve kuruluşlarla yakın iş birliği içinde olduğunu, iki dönemdir Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesi Yönetim Kurulu'nda temsil edildiğini dile getiren Emin Koramaz, sektörle ilgili yasa ve yönetmelik hazırlık süreçlerine konusunda uzman üyelerin katkısıyla hazırlanan görüş ve değerlendirmelerle katkıda bulduklarını, kamu yararının göz ardı edildiği durumlarda ise Anayasa'nın Oda'ya verdiği yetki çerçevesinde idari yargı yoluyla durumun düzeltilmesi için girişimlerde bulduklarını söyledi.

Hedefler Mütevazı Değerlere Çekilecek

Enerjide arz güvenirliliği darboğazını yaşayan AB ve diğer büyük ekonomiler için olduğu kadar özellikle gelişmekte olan ülkeleri de içine alan krizin enerji yatırımlarında ertelemeler neden olacağı ve uzun vadeli hedeflerin daha mütevazı değerler içinde kalacağı öngörüsünde bulunan Emin Koramaz, diğer yandan enerjinin uluslararası siyaset ve gelişmelerde stratejik bir boyuta sahip

olduğunu vurguladı. Yanı başımızda Afganistan ve Irak'ta yaşanan insanlık dramlarının ana nedeninin enerji kaynakları üzerindeki egemenlik mücadelesi olduğunu işaret eden Koramaz şöyle konuştu: “Bu mücadele öylesine kızışmıştır ki, ABD Senatosu Dış İlişkiler Komitesi'nden bir senatör, NATO ittifakına dahil bir ülkenin saldırıya uğraması durumunda yapılacak müdahale ile ilgili ünlü 5. madde kapsamına enerji sorunlarının da alınmasını önermiştir. Kısacası, enerji, dünyayı sömüren emperyalizmin önemli bir gündem maddesini oluşturmaktadır. Bu nedenle enerji dahil bütün alanlardaki dışa bağımlılığımızı ortadan kaldırmaya yönelik öneriler oldukça önem taşımaktadır.”

Yenilenebilir Enerji Kaynaklarına Yatırım Artırılmalı

Türkiye'deki nüfus artışının, şehirlerle göçün ve tüketim toplumu dönüşümünün enerji talebini ve izlenen yanlış politikalarla birlikte ithalat bağımlılığını hızla artırdığını savunan Koramaz, kriz öncesi yüzde 75 düzeyine kadar ulaşan enerji sektörü dış bağımlılığının dünya enerji fiyatlarını ülkemiz ekonomisi ve halkı üzerinde önemli bir baskı unsuru haline getirdiğini vurguladı. Krizle birlikte Türkiye sanayi üretimindeki hızlı düşüşe paralel olarak enerji tüketimindeki azalmaya rağmen petrol tekelinin yarattığı ve Temmuz 2008'de varili 147 dolara kadar tırmandırılan petroldeki suni fiyat artışlarının Türkiye'de de doğal gaz, kömür ve elektrik fiyatlarının artmasına neden olduğunu ifade eden Koramaz, “Zaten eşi görülmemiş dolaylı vergiler altında ezilen sanayicimizin ve halkımızın yaşamı, enerji fiyatlarının yüksekliğiyle de sorunlu kılınmıştır. Her şey karşın ülkemiz enerji politikasının yeniden şekillendirilmesi ve bu amaçla her türlü önlemin harekete geçirilmesi için önümüzde bir fırsat ve zaman olduğunu düşünebiliriz. Sadece krizlerini ve problemlerini transfer edebildiğimiz gelişmiş ülkeler bu krizi özellikle yenilenebilir enerji konusunda yatırımların artırılması, AR-GE kapasitesinin yükseltilmesi ve istihdam sağlanmasında bir

fırsat olarak gördüklerini, yeni stratejiler ve ayırdıkları milyarlarca dolar tutarındaki kamu fonları ile gösterdiler. Umarım bu yönelim bizlere de yol gösterici olur. Zira enerjide dışa bağımlı ve gelişmekte olan ülkelerin yegâne çıkış yolu yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmek ve enerji zincirinin her halkasında verimliliği artırmaktır” dedi.

Yenilenebilir Kaynaklar Değerlendirilmeyi Bekliyor

Türkiye'nin yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları açısından oldukça zengin olduğuna dikkat çeken Emin Koramaz, sadece su, rüzgâr ve jeotermal kaynaklarından elde edilebilecek kurulu güç olanaklarının iyi değerlendirilmesiyle ülkemizin enerjide dışa bağımlılığını ciddi ölçülerde azaltmasının söz konusu olabileceğini işaret etti. “Oysa bugünkü durumda mevcut hidroelektrik potansiyelimizin yüzde 30'u, jeotermal potansiyelimizin yüzde 3'ü ve rüzgâr potansiyelimizin yüzde 1'i ancak değerlendirilebilmektedir” diyen Koramaz, şu bilgileri verdi: “Devrede olan tesisler ve yatırım aşamasındaki tüm projeler dışında ülkemizde bugün hâlâ değerlendirilmeyi bekleyen 78 milyar kWh hidroelektrik, 110 milyar kWh rüzgâr, 75 milyar kWh linyit ve taş kömürü, 15 milyar kWh jeotermal olmak üzere toplam 278 milyar kWh yerli kaynaklara dayalı ilave elektrik üretim potansiyeli mevcuttur. 380 milyar kWh güneşten elektrik üretim potansiyeli de tümüyle değerlendirilmeyi beklemektedir. Yine güneş, jeotermal ve rüzgâr kaynaklarından enerji elde etmek için gerekli teknoloji ve ekipmanların büyük bir çoğunluğunun ülkemizde üretimi vardır. Ülkemiz bu alanlarda hizmet sunacak yetkinlikte mühendis ve teknik eleman birikimine de sahiptir. Özellikle bazı kaynaklarda gerekli yatırım maliyetlerinin de düşüklüğü göz önüne alındığında, bu konuda yürütülen tüm çalışmaları oldukça önemli görüyoruz.”

Yasa Taslağı Büyük Heyecan Yattı

Geçtiğimiz aylarda yeni bir yasa taslağının TBMM Sanayi Ticaret, Enerji,

Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı Dr. Soner Aksoy Başkanlığında hazırlanarak Meclis Genel Kurulu'na kadar getirildiğini hatırlatan Emin Koramaz, sektörde büyük heyecan yaratan bu taslağın bazılarının haklı olabilecek nedenlerle askıya alındığını belirtti. Koramaz, bu taslağın vakit geçirilmeden ilgili tüm kesimlerin görüş ve önerilerini kapsamlı ve ayrıntılı bir şekilde dile getireceği platformlarda tartışılmasını ve Hükümetçe belirtilen hassasiyetlerin kamuoyunda tartışılarak bu yıl bitmeden bir orta yolda buluşulmasını ve yasanın çıkarılmasını önerdi.

Enerji Sektörünün Özelleştirilmesi Hedefleniyor

Türkiye'de enerji alanında atılan adımların ne kadar başarı getireceğine yönelik önemli soru işaretleri bulunduğunu belirten Koramaz, Eylül ayında yayımlanan ve 2010-2012 dönemini içeren Orta Vadeli Program'da enerji sorununun çözümü için özelleştirmenin tamamlanması, nükleer güç santral yapımına başlanması, doğal gaz aşırı bağımlılığı azaltmak üzere yerli ve yenilenebilir kaynaklara hız verilmesi ve Türkiye'nin petrol, doğal gaz, elektrik kaynaklarının uluslararası pazarlara ulaştırılmasında transit güzergâh ve terminal ülke olması hedeflerinin yer aldığına dikkat çekti. “Ayrıca Yüksek Planlama Kurulu'nun 18 Mayıs 2009 tarih ve 2009/11 sayılı Kararı ile yürürlüğe giren ‘Elektrik Enerjisi Piyasası ve Arz Güvenliği Stratejisi Belgesi’nde de ana hedef enerji sektörünün serbestleştirme adı altında tamamıyla özelleştirilmesidir” diyen Koramaz, belgede piyasa mekanizmalarının geliştirilmesinin ve kamu elektrik dağıtım şirketlerinin özelleştirilmelerinin 2010 sonuna kadar sonuçlandırılması ile kamu elektrik üretim tesislerinin 2009 yılından başlayarak hızla özelleştirilmesi hedeflerinin ortaya koyulduğunu kaydetti.

Hedefler Piyasa Mekanizmalarıyla Gerçekleştirilemez

Emin Koramaz, Orta Vadeli Program

ve Strateji Belgesi'ne yönelik şu açıklamalarda bulundu: “Orta Vadeli Program ve Strateji Belgesi'nde yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarının değerlendirilmesiyle ilgili olarak; bütün linyit ve taş kömürü kaynaklarının 2023 yılına kadar elektrik enerjisi üretimi amacıyla değerlendirilmesi, 2023 yılına kadar teknik ve ekonomik olarak değerlendirilebilecek hidroelektrik potansiyelin tamamının elektrik enerjisi üretiminde kullanımının sağlanması, rüzgâr enerjisi kurulu gücünün 2023 yılına kadar 20.000 MW'ye çıkarılması, güneş enerjisinin elektrik üretimi içinde kullanılmasının yaygınlaştırılması ve elektrik üretiminde doğal gazın payının yüzde 30'un altına düşürülmesi hedeflerini oldukça önemli ve olumlu buluyoruz. Ancak bu hedeflerin piyasa mekanizmalarıyla gerçekleştirilmesi mümkün değildir. Özelleştirme ve serbestleştirme uygulamaları yatırımları artırmamakta, enerji fiyatlarını ucuzlatmamakta, kamu tekellerinin yerini uluslararası sermaye ile bağlantılı yerel tekeller almaktadır.”

“Dışa Bağımlılık Kırılabilir”

İçinde bulunulan kriz koşullarında sektörde yaşananların bunun en somut örneği olduğuna dikkat çeken Emin Koramaz, özel sektöre verilen taahhütler nedeniyle krizden kaynaklanan talep düşüşüne bağlı olarak Ocak-Ağustos ayları arasındaki 6,5 milyar kilovat saatlik elektrik üretimi azalışının neredeyse tamamının kamu santrallerinin üretiminin düşürülerek karşılandığını belirtti. Ucuza elektrik üreten kamu santrallerinin üretiminin azaltılmasının elektrik fiyatlarının artmasına da neden olduğunu kaydeden Koramaz, “Ayrıca en erken 10-12 yıl içinde devreye geçebilecek; yakıt, teknoloji, depolama, atık gibi yönlerden riskli ve dışa bağımlı nükleer santrallerin enerji sorununu çözmek bir yana dışa bağımlılığı daha da arttıracığını düşünüyoruz” diye konuştu. Kamusal planlama, kamusal üretim ve yerli kaynak kullanımının esas alınması gerektiğini savunan Koramaz şunları söyledi: “Ülke adına karar vericileri, kendilerini dışa bağımlı enerji politikalarının kolaylığından kurtararak kamusal planlama

ve kamusal üretimi esas almaya, yerli kaynak kullanımına öncelik vermeye davet ediyoruz. Enerji anlaşmaları ülke çıkarları lehine düzenlenir, elektrik enerjisi üretiminde ulusal, kamusal kaynaklar ile yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarına ağırlık verilir, enerji verimliliği sağlanır ve ülke ölçeğinde meslek odalarının da içinde yer alacağı bir Master Plan uygulanırsa, emin olalım ki dışa bağımlılık kırılabilir, elektrik fiyatları düşürülebilir, enerji yönetimi başarılabilecektir.”

“Ürettiğimiz Enerji Verimli Kullanılmalı”

Sempozyum açılışında konuşan Erciyes Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mustafa Alçı, kişi başına düşen enerji üretiminde OECD ülkeleri ortalamasının yaklaşık 8096 kw/h, Türkiye’de ise kişi başına 2044 kw/h olduğunu belirtti. Türkiye’nin OECD ülkelerinin ortalamasının yarısına bile ulaşmadığına dikkat çeken Alçı, yenilenebilir ve artıklardan elde edilen elektrik enerjisinin miktarının sempozyumun konusu olmasının ilgi çekici olduğunu savundu. Bu kaynaklardan üretilen toplam enerji miktarlarına bakıldığında ABD’de 72 tw/h, Japonya’da 22.4 tw/h, Almanya’da 21.3 tw/h, İngiltere’de 12 tw/h, Finlandiya’da yaklaşık 11 tw/h olduğunu, Türkiye’de ise 0,15. tw/h ile kıyas bile kabul edilemeyecek şekilde arada uçurum bulunduğunu vurgulayan Alçı, “Böyle bir sempozyumun ne kadar anlamlı ve önemli olduğuna işaret ediyor bu rakamlar” dedi. Elektrik enerjisinde kayıplar ve kaçakların Türkiye’de ön planda olduğunu ifade eden Mustafa Alçı, “Teknik literatüre bakıldığı zaman enerjinin üretiminde ve dağıtımındaki kayıplar altyapının ve donanımından kaynaklandığı için kaynaklara bunlar geçiyor. OECD ülkelerinde bu kayıplar yüzde 6,8 iken Türkiye’de yüzde 14,2 olarak veriliyor ki, bu 2008 rakamları. Avrupa ortalaması yüzde 5’in altında; o halde bizim ürettiğimiz enerjinin de bir şekilde anlamlı ve verimli kullanılması ile dağıtılması da ayrı önem kazanıyor” diye konuştu. Enerjinin birçok bilim dalını ele almaya başladığını işaret eden

Alçı, Türkiye’de alınan tedbirlerin sayısının artacağını, 2007’de Resmi Gazete’de yayınlanan 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu ve 2008’de yayınlanan Enerji Kaynaklarının ve Enerji Kullanımında Verimliliğin Artırılması Kanunu’na dair Yönetmeliğin bunun en belirgin örneği olduğunu belirtti. “Yani artık yöneticiler mutlaka bu konuda belli bir plan ve program yapmak ve tecrübe olmak zorunda” diyen Alçı, dünyada ve Türkiye’de yeni bir mühendislik alanına ihtiyaç duyulduğunu savunarak şöyle konuştu: “Makina, elektrik ve inşaat mühendisliğinin sanki türevleri gibi. Bunlar temel mühendislikler ve olmazsa olmazlar. Ancak yeni bir mühendislik dalı, Enerji Sistemleri Mühendisliği şekillenmeye başladı. Dünyada oluşumu başladı; ancak ülkemizde yeni yeni ihtiyaç duyulmaya başladı.”

Enerji Sistemleri Mühendislikleri Gündeme Gelmeli

Türkiye’de bazı kavramların yanlış anlaşıldığını kaydeden Mustafa Alçı, enerji tasarrufundan bahsedildiğinde lambaların kapatılmasının, işleyen mekanizmaların susturulmasının ve bütün makinelerin işlemez hale getirilmesinin algılandığını ifade etti. Enerji israfından kaçınılması gerektiğini vurgulayan Alçı, Türkiye’nin kişi başına tüketilen enerjiyi artırması gereken bir ülke olduğunu belirterek şu açıklamalarda bulundu: “Yabancı ülkeler bizim üç-dört katı enerjiyi tüketiyor. Biz neden tüketmeyelim, refah seviyemizi neden artırmayalım? Enerji ihtiyacının yüzde 70’ini yurt dışından ithal etmek zorunda olan bir ülke olduğumuzu hatırlayarak, bu bağımlılıktan kurtulmadıkça ülkemizin enerji bağımsızlığını da düşünemeyiz. Biz kendi öz kaynaklarımızı harekete geçirmeden, dışarıya bağımlılığımızı azaltmak için araştırma ve inceleme yapmadıkça bunlardan kurtulmamız mümkün olmayacak. Bu sebeple üniversitemizde enerji sistemleri mühendisliklerinin planlı bir şekilde gündeme gelip ağırlıklı olarak araştırmaya yönelik bir eğitimle ülkemizin bu problemini çözmek için altyapı oluşturup, bir takım ön görüşler hazırlanmazsa gerçekte bizi

ciddi sıkıntıların beklediğini söylemek kehanet olmayacak.”

“Enerji Babamızın Malı Değil”

Sempozyum açılışında konuşan TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı Kütahya Milletvekili Dr. Soner Aksoy, ülkelerin yenilenebilir enerjinin çeşitli dallarında lider olabilmenin yarışı içinde olduklarını ifade etti. Enerji ile ilgili düşünce ve kavramlarda yeni bir vizyon çizildiğini kaydeden Aksoy, özellikle ABD, İspanya, Almanya, Çin ve Japonya’nın bu konuda büyük bir yarış içinde olduklarını dile getirdi. Mevcut fosil enerjiler konusunda AR-GE çalışmalarının artırıldığını ve yeni imkânların arandığını belirten Aksoy, bu çabalara karşın fosil enerjilerin çevreyi kirletmesinin önüne geçilmesinin mümkün olmadığını bildiğini söyledi. Bu nedenle oksijen tüketmeyen ve çevreye zarar vermeyen enerji türleri üzerine yoğunlaşıldığını ifade eden Aksoy, yenilenebilir enerji, enerji verimliliği ve nükleer enerji alanlarında çalışmalar yürütüldüğünü dile getirdi. Enerji verimliliği ile ilgili yasanın çıkmasıyla makina mühendisliğinde önemli bir atılımın gerçekleştirildiğini ve makina mühendisliğinin daha ön plana çıktığını kaydetti. Enerjinin daha verimli kullanılması, enerji yoğunluğu kavramının herkes tarafından iyi bilinmesi, sanayide projeler geliştirilmesi ve uygulanması konusunda Makina Mühendisleri Odası ve serbest kuruluşlar vasıtasıyla ciddi bir hamle başladığını belirten Aksoy, bunun sonuçlarının ilerde bütün fabrikalarda ve tesislerde görüleceğini savundu.

“Önemli Olan Riski Kontrol Edebilmektir”

Türkiye’de bir birim mamulü üretmek için herkesin kullandığı enerji miktarının en az üç katı fazla enerji tüketerek üretim yapılabildiğine dikkat çeken Soner Aksoy, “Tabi biz zengin bir ülke değiliz. Mirasyedi değiliz. Ayrıca enerji bizim babamızın malı da değil. Enerji evrensel bir değerdir. Toplumun, herkesin malıdır. O halde onu verimli kullan-

mak çok önemli bir hizmettir. İnsanlık adına da önemli bir hizmettir” diye konuştu. Nükleer enerji konusuna da değinen Aksoy, dünyada 450’den fazla sabit tesis ve 2000’e yakın özel nükleer elektrik santrallerinin bulunduğunu, uçak gemileri, nükleer denizaltıları ve nükleer kruvazörleri anımsatarak şöyle konuştu: “Sinop’taki arkadaşlarımız, bir nükleer enerji santralini Sinop’a yaptırmam diye hareket ediyorlar. Niye? Herhangi bir kaza olursa etkileniriz diye; ama 5 mil açıkta, su altında nükleer enerji dolaşabilir. Kaza da yapabilir. Bu bakımdan nükleer enerjide mevcut risk kontrol altındadır. Siz arabayı kullanırken de bir risk altındasınız. Ama yolda bir trafik düzeni vardır ve elinizde de riski kontrol edebileceğiniz mekanizmalar vardır. Önemli olan riski emniyet

altına almak ve kontrol edebilmektir. Bu bakımdan mühendisliğin her safhasında bu risk vardır. Mühendisler bunu kontrol ve emniyet altına alırlar. Bu yönüyle nükleer enerjiye yeniden dönmüştür. Radyasyon olayı ve zararı daha az olan malzemeler üzerinde nükleer enerji çalışmaları başlamıştır. Bunlardan bir tanesi toryumdur ve ülkemizde çok yaygın olarak mevcuttur. Bugün toryum üzerinde yapılan çalışmalar, yarın belki sıradan bir cam veya çöp parçası üzerinde de yapılacak. Çünkü bütün bunların içerisinde moleküller, atomlar, protonlar, elektronlar mevcuttur. Ama sizin o malzemelerden nükleer enerji, çekirdek enerji alabilmeniz için bugün, şu anda ileri bir teknolojiyi almak zorundasınız ki bu işin alfabesini öğrenesiniz.”

Nükleer enerji konusunda bir yasa düzenlemesi yaptıklarını, santrali özel sektörün kendi başına veya kamu ile beraber yapabileceğini kaydeden Soner Aksoy, yapılan son ihaleye Rusya’nın tek başına girdiğini ve verilen teklifteki rakamların düşürülmesinin beklendiğini söyledi. Fiyatın düşmesi durumunda ihalenin Rusya’ya verileceğini, inmemesi durumunda ihalenin tekrar edileceğini belirten Aksoy, “Ama nükleer enerjinin Türkiye’de yapılması için bir karar ve siyasi bir iradenin olduğunun altını çizmek istiyorum” diye konuştu. Aksoy, 2023’te yenilenebilir enerjinin yüzde 20’ye ulaşacağı bir politikayı sergilemeleri gerektiğini vurgulayarak, Makina Mühendisleri Odası ve diğer odaların bu noktaya yoğunlaşmalarını istedi.

YÖK ÜNİVERSİTELERDE DANIŞMA KURULLARI KURARAK NE YAPMAK İSTİYOR?

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanan “Yükseköğretim Kurumlarında Danışma Kurulları Kurulması Hakkında Yönetmelik Taslağı” üzerine 27 Ekim 2009 tarihinde bir basın açıklaması yaptı.

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanan “Yükseköğretim Kurumlarında Danışma Kurulları Kurulması Hakkında Yönetmelik Taslağı” görüş için üniversitelere gönderilmiştir.

YÖK tarafından hazırlanan taslakta, yönetmeliğin amacı “Yükseköğretim Kurumlarında gerek akademik, gerek idari faaliyetler açısından, yüksek ve sürdürülebilir kalitede hizmetlerin sağlanabilmesinde daha rasyonel ve verimli sonuçlara ulaşabilmek için, yükseköğretim kurumları dışındaki paydaşların da katılacağı Danışma Kurullarının oluşturulması ve bunların ortak çalışma ilkelerini belirlemektir” biçiminde tariflenmiştir.

Taslak metinde Danışma Kurulu üyeleri incelendiğinde, TMMOB’nin de adı olmasına karşın üniversitenin asli bileşenlerinin temsilcileri olan örgüt ya da sendikalar ile diğer meslek kuruluşlarının temsilcilerine yer verilmediği görülmektedir.

Biz TMMOB olarak her zaman söyledik;

Üniversiteler, öğrencisiyle, öğretim üyesiyle, çalışanıyla üniversite bileşenlerine aittir.

Üniversitelerde, parçacı, eksik ve yanlış düzenlemeler yapılması yerine; 12 Eylül hukukunun bir ürünü olan YÖK, tüm kurumları ile kaldırılmalı ve üniversiteler tam anlamı ile özerk ve demokratik bir yapıya kavuşturulmalıdır.

Özerk ve demokratik üniversite, üniversitenin bütün bileşenlerinin yönetim ve karar alma sürecine katılmaları ile mümkün olacaktır.

İlgili Yönetmelik taslağı ile oluşturulması düşünülen “Danışma Kurulları” özerk-demokratik bir üniversite anlayışının çok uzağındadır.

TMMOB, küreselleşme ve sermayenin isteklerine göre üniversitelerimizi ve bilimi piyasanın uzantısı haline getirecek üniversitelerimizin yeniden yapılandırma sürecinin bir parçası olmayacak ve Yönetmeliğin bu şekli ile yürürlüğe girmesi halinde Danışma Kurullarının içerisinde hiçbir şekilde yer almayacaktır.

Mehmet Soğancı
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı